

УДК 330.332.011

Сергій Радинський, асистент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ФОРМИ ТРАНСФЕРТУ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. Дана стаття розкриває сучасні форми трансферу (передачі, продажу, обміну) технологій. Розкрито зміст та особливості використання форм трансферу технологій у діяльності підприємств.

Ключові слова: трансферт технологій, дифузія знань, комерціалізація новацій, франчайзинг, патенти, ліцензійні угоди, «ноу-хау», науково-технічна документація.

Sergiy Radynskiy

FORMS TECHNOLOGY TRANSFERT

Abstract. This article reveals the modern forms of transfer (transfer, sale, exchange) technology. The content and features of technology transfer in the form of an enterprise.

Keywords: technology transfer, diffusion of knowledge, innovation commercialization, franchising, patents, licensing agreements, know-how, scientific and technical documentation.

Розповсюдження результатів науково-інноваційного циклу відбувається шляхом трансферу (передачі, продажу, обміну), який має дві форми: дифузія знань або комерціалізація новацій, тобто провадження їх у виробництво.

В нашій державі явище “трансферу технологій” потребує подальшого сприяння та розвитку, адже більша частина передачі технологій здійснюється приватними компаніями (в тому числі іноземними), державні структури ж здійснюють лише наглядовий контроль (наприклад, за трансфертом технологій, які підпадаються під статус “державна таємниця”).

Комерціалізація (продаж) передбачає обмін, за яким споживач (покупець) виплачує власнику наукової продукції винагороду у формі і в сумі, яка визначається договором. Комерційними формами передачі новацій є патенти, ліцензійні угоди, “ноу-хау”, науково-технічна документація, франчайзинг, надання наукоємних послуг у сферах виробництва, обігу та управління, включаючи інжиніринг, консалтинг, інформінг, менеджмент, підготовку персоналу, а також контракти і субконтракти на проведення спільних НДДКР та інші види угод, що пов’язані з передачею і захистом прав на інтелектуальну власність.

На практиці зазначені форми трансферу технологій доповнюють одна одну, особливо в масштабних проектах, у міждержавних угодах про промислово-інвестиційне співробітництво, науково-технічну та виробничу кооперацію та ін.

Що ж до дифузії науково-технічних знань, то її можна розглядати як некомерційну складову процесу передачі результатів науково-інноваційного циклу.

Дифузія може бути як результатом промислового шпіонажу, так і наслідком публікацій спеціальної періодики, довідників, підручників, науково-технічних видань, міжнародного наукового обміну, навчання, стажування, перепідготовки кадрів.

До некомерційних (квазікомерційних) форм трансферу і дифузії технологій належить також міжнародне технологічне сприяння (допомога). Його цільова функція – через сферу технологій процесів, продуктів та управління допомогти країнам, що розвиваються посилити ринкові основи економіки.

В міжнародній практиці технологічне сприяння здійснюється, перш за все, у формі технологічних грантів, тобто безоплатну передачу розвинутими країнами країнам, що розвиваються, технології, товарів або коштів на купівлю технології,

навчання і перепідготовку персоналу. В даному випадку, отримувач гранту забезпечує організацію прийняття та розміщення технології, при цьому не несе будь-яких витрат, пов'язаних із фінансуванням проекту.

Іншою формою технологічного сприяння є спільне фінансування, тобто комплексна реалізація спільних сумісних інноваційних проектів з умовою часткового їх фінансування за рахунок країни-реципієнта. При цій формі отримувач технологічних новинок несе часткове фінансування, що зазвичай не перевищує й половини вартості проекту. Як правило, зазначені форми технологічного сприяння надаються країнам, що розвиваються або ж переживають етап перехідної економіки. При цьому їх реалізація може здійснюватися, як на багатосторонній (коли поряд із розвинутими країнами світу беруть участь у реалізації проекту міжурядові чи регіональні організації), так і на міжнародній основі (основна участь у проекті міжнародних організацій Світовий банк, ООН, МВФ, МБРР, ЮНКТАД, ЮНІДО, ПРООН та ін.).

В цілому технологічне сприяння інноваційного розвитку в окремих країнах дає можливість поширювати інноваційні прояви не лише в розвинутих країнах, але у тих країнах що розвиваються, тим самим забезпечуючи розвиток інноваційної складової у всьому світі.